

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақшадағы экологиялық тәрбие - табиғатты сүйетін ұрпақ кепілі

ЖАРИЯЛАНДЫ
21.11.2025

ТІРЕК СӨЗДЕР
ата-аналармен байланыс, балабақша, балалармен жұмыс, жобалар, мектепке дейінгі білім, табиғат, тәрбиеші, экологиялық мәдениет, экологиялық тәрбие

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/184032/>

Куснетдинова Майра Курманбаевна

БҚО Теректі ауданы Шағатай ауылы

МКҚК «Бөбек» бөбекжайы

Аннотация

Бұл мақалада мектепке дейінгі ұйымдарда экологиялық тәрбиенің маңыздылығы мен оны жүзеге асыру жолдары қарастырылады. Табиғатқа деген сүйіспеншілікті ерте жастан қалыптастырудың әдістері, тәрбиешінің рөлі, экологиялық ойындар мен жобалар арқылы балалардың экологиялық мәдениетін дамыту жолдары сипатталады. Сонымен қатар, ата-аналармен бірлескен жұмыстардың тиімділігі мен тәрбие процесіндегі құндылықтар жүйесі талданады.

Түйін сөздер

экологиялық тәрбие, балабақша, табиғат, мектепке дейінгі білім, тәрбиеші, экологиялық мәдениет, балалармен жұмыс, жобалар, ата-аналармен байланыс

Кіріспе

Қазіргі таңда экологиялық тәрбие – мектепке дейінгі білім беру жүйесінің маңызды бағыттарының бірі. Табиғатты аялау, қоршаған ортаға қамқорлық жасау – баланың тұлғалық қалыптасуында ерекше орын алады. Ерте жастан экологиялық мәдениетті қалыптастыру арқылы біз табиғатпен үйлесімді өмір сүретін, жауапкершілігі жоғары ұрпақ тәрбиелейміз. Балабақша – осы тәрбиенің алғашқы баспалдағы.

Негізгі бөлім

1. Экологиялық тәрбие формалары

Балабақшада экологиялық тәрбие әртүрлі әдістер арқылы жүзеге асады:

— Табиғат бұрышы:

Әр топта өсімдіктер мен жануарлар туралы ақпарат беретін бұрыштар ұйымдастырылады. Балалар гүлдерді суарып, олардың өсуін бақылайды. Бұл – табиғатпен тікелей байланыс орнатудың алғашқы қадамы.

— Серуен кезіндегі бақылау:

Балалар ауа райын, өсімдіктер мен құстарды бақылап, табиғаттағы өзгерістерді байқауға үйренеді. Бұл – бақылау дағдысын, танымдық қабілетті дамытудың тиімді жолы.

— Экологиялық ойындар:

«Қай жануар қайда тұрады?», «Табиғатты қорғайық» сияқты ойындар арқылы балалардың ойлау қабілеті мен экологиялық түсінігі дамиды. Ойын – баланың басты әрекеті болғандықтан, тәрбие де осы формада тиімді жүргізіледі.

— Экологиялық ертегілер мен әңгімелер:

Мысалы, «Су мен күннің достығы», «Орманның өкпесі» сияқты ертегілер арқылы табиғатқа жанашырлық сезімі қалыптасады. Балалар кейіпкерлер арқылы табиғаттың маңызын түсінеді.

2. Экологиялық жобалар мен акциялар

Балабақшада экологиялық жобалар ұйымдастыру – балалардың белсенділігін арттырып, ата-аналарды да тартуға мүмкіндік береді. Мысалы:

- «Таза аула – таза әлем» сенбілігі
- «Қайта өңдеу – пайдалы іс» жобасы
- «Бір бала – бір гүл» акциясы
- «Жасыл балабақша» бастамасы

Бұл жобалар балалардың табиғатқа деген жауапкершілігін арттырып, ұжымдық жұмысқа баулиды.

3. Ата-аналармен жұмыс

Экологиялық тәрбие тек балабақшада ғана емес, отбасында да жалғасуы тиіс. Сол себепті тәрбиешілер ата-аналармен тығыз байланыста жұмыс істеп, үйде де табиғатты қорғау дағдыларын дамытуға бағыт береді. Бірлескен көрмелер, сенбіліктер, шеберлік сағаттары – ата-аналармен тиімді жұмыс формалары.

4. Құндылықтар мен мінез қалыптастыру

Экологиялық тәрбие тек табиғатты тану емес, сонымен қатар адамгершілік, жауапкершілік, ұқыптылық сияқты құндылықтарды да қалыптастырады. Балалар табиғатқа қамқорлық жасау арқылы өз ортасына деген сүйіспеншілік пен жанашырлықты бойына сіңіреді.

Қорытынды

Экологиялық тәрбие – баланың жан-жақты дамуына ықпал ететін маңызды құрал. Табиғатпен үйлесімді өмір сүруді үйрету арқылы біз болашақта экологиялық сауатты, жауапты азамат тәрбиелейміз. Тәрбиеші ретінде біздің міндетіміз – осы бағытта жүйелі, шығармашылықпен жұмыс істеу. Балабақшада жүргізілетін экологиялық жұмыстар – болашақ ұрпақтың табиғатпен үйлесімді өмір сүруінің негізі.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. ҚР Оқу-ағарту министрлігінің №514 бұйрығы. 2023 ж.
2. Жұмабаева, А. «Экологиялық тәрбие – балабақшадағы басты бағыт». // Мектепке дейінгі білім журналы, №2, 2022.
3. Сейітова, Г. «Балаларға табиғатты сүюді үйрету жолдары». // Педагогика және психология, №4, 2021.
4. Әбдірахманова, Л. «Экологиялық мәдениетті қалыптастырудағы тәрбиешінің рөлі». // Ustaz.kz, 2023.
5. UNESCO. “Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives.” 2017.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.